

Stopy ve sněhu

Cíl lekce: Žáci se naučí rozpoznávat zvířata podle stop ve sněhu. Zapamatují si, jakou potravu mohou přinést do krmelce, do zásypu a do ptačího krmítka.

Cílová skupina: 1. -2. třída

Potřebný čas: blokové vyučování

Velké myšlenky: Zima je pro lesní zvěř náročné období. Je zapotřebí život zvířat poznat a pomoci jim toto období překonat.

Otázky: Dá se podle stopy ve sněhu určit zvíře? Která zvířata mají podobné stopy? Která zvířata přicházejí ke krmelci, zásypu? Jak se liší stopy savců (zvířat čtyřnohých) a ptáků? Jak pomáhají lidé v zimě zvířátkům? Co nosí do lesa zvířátkům na přilepšenou, když je dlouhá a velmi chladná zima?

Pomůcky: knihy s danou tematikou, okopírované a zalaminované obrázky stop, měřítko, zápisníky, krmení pro zvířátka (seno, obilí, usušené kaštiny, jablka), velké papíry, pastelky, fixy, obrázky zvířat, lepidlo, tavná pistole

Popis aktivit

1. Motivace

S žáky vyjdeme před školu nebo na školní hřiště. „Napadl nám sníh, je krásně heboučkový a před námi je bílá pláň jako bílá papírová čtvrtka, na kterou si můžeme malovat pomocí našich stop a vydupat si pěkný obrázek.“ Učitel jde jako první, žáci se za něho postaví do zástupu a následují ho. Učitel vyšlape kruh, potom skočí do kruhu – jedno oko, skočí dál, aby vzniklo druhé oko, potom nos a nakonec vyšlape rozesmátá ústa. Vznikne smajlík. Děti musí učitele přesně následovat a nešlapat mimo jeho stopy. „Naše stopy dokázaly namalovat obrázek. Stopy ve sněhu prozradí, kudy jsme šli. Stopy se liší podle toho, jakou kdo má podrážku boty. Pojdme si to vyzkoušet“. Každý žák si šlápne do sněhu a pozoruje svoji stopu a stopy ostatních a může je porovnávat. „Viděli jste ve sněhu i jiné stopy?“ Děti napadnou stopy aut, stopy zvířat.

2. Tvorba otázek

Vrátíme se zpět do třídy. Navážeme povídáním o životě zvířat v zimě, o nedostatku potravy volně žijících zvířat a o možnosti přikrmování ptáků (krmítka) a pomoci lesní zvěři (krmelce, zásypy). „Budeme pozorovat stopy ve sněhu – co vše by Vás o tomhle tématu zajímalo?“ Děti budou klást další otázky: Co všechno z nich budeme moci vyčíst? Kolik bude u krmelce stop? Budou stopy stejné? Jak se budou lišit? Co vezmeme pro zvířátka, aby neměla hlad?

3. Formulování hypotéz

„Půjdeme se podívat do přírody a zjistíme odpovědi na vaše všetečné otázky. Naší výzkumnou otázkou ale je: Co nám stopy zvířat ve sněhu prozradí?“ Z odpovědí žáků vzniknou hypotézy: Každé zvíře má jinou stopu. Podle stopy můžeme určit zvíře a poznáme, kam šlo.

4. Příprava pro pozorování

„Možná, že nějaká zvířátka venku uvidíme, ale co když uvidíme jen stopy, jak budeme vědět, či jsou?“ Žáky by měli napadnout knížky, ve kterých se dají stopy zvířat vyhledat (je možno použít i internet).

Před vycházkou si stopy z knížek zvětší, okopírují, popřípadě zalaminují.

5. Vycházka

Už během cety do lesa žáci vyhledávají zvířecí stopy, porovnávají je s okopírovanou předlohou, určují zvířata podle stop, porovnávají různé druhy stop ptáků a čtyřnohých zvířat. Před příchodem ke krmelci musíme děti zastavit, uklidnit je a upozornit, aby nerozšlapaly stopy v okolí krmelce. Rozdělíme je na menší skupiny a určíme jim část lesa, kterou mají prozkoumat v určitém čase.

6. Návrat k hypotézám

U krmelce shrneme, co všechno děti objevily. Oddělíme okopírované předlohy stop, které viděly a určíme zvířata. Necháme žáky stopovat, kudy zvířata přicházela a odcházela, aby si ve skutečnosti vyzkoušeli, že podle stop poznáme, odkud a kam zvířata šla. Nakonec nezapomeneme dát do krmelce a zásypu krmení pro zvířátka, které jsme s sebou přinesli. Žáci určili podle stop zvířata, která sem chodí a teď by se měli zamyslet, jestli jim bude chutnat, co jim přinesli.

7. Prezentace

Na velké papíry (plakáty), kde je nakreslen krmelec, zásyp a krmítko žáci dokreslí stopy, nalepí obrázky, zapíšou názvy zvířat. Do krmelce přilepí tavnou pistolí seno, do zásypu obilí a kaštaný. Hotové plakáty vyvěsí na nástěnku ve třídě nebo na chodbě.

Doplňkové aktivity:

1. Řešení labyrintu ze stop (na spodní straně pracovního listu jsou zvířecí stopy, které vedou vzhůru, ale jsou propletené a končí u obrázku správného zvířete)
2. Odlévání sádrových stop z otisků v blátě (jde to lépe než ze sněhu) – v blízkosti školy najdeme stopy psů, aut nebo vlastní stopy bot. Zalejeme je sádrou, vznikne nám odlitek, který můžeme výtvarně zpracovat a dát na výstavku.